

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.091/2023/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Rodek Margit ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek a képviselő (képviselő címe) által képviselt alperes alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. október 11. napján meghozott 28.P.20.904/2022/4. számú, 7. számú végzésével kijavított ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az államnak 2.026.300 (kétfmillió-huszonhatezerháromszáz) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes 2017. szeptember 25-én a minisztérium ellen indított pert. A végleges keresete szerint azt kérte a bíróságtól, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:548. §-a alapján kötelezze az alperest 25.329.287 forint – a koncesszió 20 éves időtartamára számított 24.000.000 forint elmaradt haszonból, a pályázattal felmerült 532.771 forint költségéből, továbbá az áruk leselejtezése miatt keletkezett 796.516 forint tényleges kárából – álló kárának a megtérítésére. Előadta, hogy 1992. óta dohánytermékek üzletben történő árusításával foglalkozott. A kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Fdvtv.) alapján a koncessziós jog elnyerése érdekében benyújtott pályázatának 2013. április 23-i eredménytelenségét követően az azonos feltételekkel benyújtott második pályázata alapján 2014. szeptember 4-én koncesszióra nyert jogosultságot, a koncessziós szerződés 2014. szeptember 9-én történt aláírását követően azonban a hatóság

a működési engedély iránti kérelmét elutasította. Előadta, hogy a működési engedély iránti kérelme elutasításának az volt az oka, hogy egy másik pályázó az ő boltjától számított 200 méteren belül nyitott dohányboltot, és az üzlete egyébként sem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, mert mozgássérült állapotára tekintettel csak ablakon keresztül történő árusításra volt alkalmas. Állítása szerint a kárát az alperes kése delme okozta, mert ha az eredeti, azonos feltételekkel benyújtott pályázata alapján elnyerte volna a koncessziós jogot, akkor nem lett volna akadálya a működési engedély megadásának és a dohánykereskedelmi tevékenysége folytatásának.

[2] Az alperes az ellenkérelmében a kereset jogalapját és összepszerűségét egyaránt vitatva a kereset elutasítását kérte. Kifogásolta, hogy az előadottak alapján nem állapítható meg, hogy a felperes jogalkotóként vagy jogalkalmazóként tanúsított magatartására alapítja-e a kártérítési felelősségét. Vitatta, hogy a felperes első pályázatának elutasítása, illetve az Fdvtv. megalkotása jogellenes és felróható volt a részéről. Álláspontja szerint az ok-okozati összefüggés is hiányzik, figyelemmel arra, hogy a felperes elkülönülő üzlettér hiányában akkor sem végezhetett volna dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységet, ha az első pályázata alapján elnyerte volna a koncessziót. Kiemelte, hogy a koncessziós szerződés a felperesre telepítette az üzlethelyiség kialakításával kapcsolatos felelősséget. A felperes kárát bizonyítatlannak tartotta, illetve hivatkozott arra is, hogy a beruházások egy részét a felperes nem a jövőbeli tevékenysége reményében, a nyertes pályázatára tekintettel eszközölte.

[3] Az elsőfokú bíróság 28.P.21.405/2021/3. számú, a keresetet elutasító ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.924/2021/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Végzésének indokolásában az elsőfokú bíróságot az észlelt eljárási szabálysértések kiküszöbölésére utasította.

[4] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott, kijavított ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest az alperes javára 2.203.250 forint perkölttség, az Államnak külön felhívására pedig 1.500.000 forint illeték megfizetésére kötelezte.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a Kúria 1/2009. számú polgári elvi határozatában foglaltakra figyelemmel kifejtette, hogy a jogalkotási tevékenység nem hoz létre az állam és a közjogilag alávetett jogalanyok között polgári jogilag értelmezhető, mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló jogviszonyt, ezért alapesetben nem tartozik az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) tárgyi és személyi hatálya alá. A jogalkotás által előidézett érdeksérelem csak abban az esetben eredményezhet polgári jogi felelősséget, ha az Alkotmánybíróság megszünteti a jogszabály közjogi kötőerejét. Tekintettel arra, hogy a felperes által sérelmezett normát az Alkotmánybíróság nem semmisítette meg, az az Alaptörvény R. cikk (2) bekezdése értelmében mindenkire kötelező, így az alkalmazásából eredő vagyoni hátrányt a felperes is köteles viselni.

[6] A bíróság rámutatott arra, hogy a pályázat elbírálásának szabálytalansága körében a felperes nem jelölte meg, hogy mi alapján számíthatott bizonyosan első pályázatának sikerére, illetve az egyébként jogszabályba ütköző ablakból árusítás lehetőségének a biztosítására. Álláspontja szerint a felperesnek ténylegesen abból keletkezett kára, hogy a koncesszió elnyerése után nem alakított ki a jogszabálynak megfelelő üzlethelyiséggel rendelkező és helyen lévő dohányboltot.

[7] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, az ítélet keresete szerinti megváltoztatása, valamint az illeték és perköltség fizetése alóli mentesítése iránt.

[8] A fellebbezésében fenntartotta a keresetében előadottakat. Utalt arra, hogy a 3194/2014. (VII. 15.) AB határozatában az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a dohánytermékek kiskereskedelmére vonatkozó vállalkozási tevékenység akkor sem minősül megszerzett tulajdonnak vagy alkotmányosan védett tulajdoni várománynak, amennyiben régóta folytatják. A Vékony kontra Magyarország ügyben ugyanakkor az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) megállapította, hogy az üzleti tevékenység folytatására vonatkozó engedély visszavonása az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikke szerinti javak tiszteletben tartásához való jogba történő beavatkozásnak minősül, ennek megsértése pedig kártérítésre adhat alapot.

[9] A felperes változatlanul állította, hogy a pályázatának elbírálása szabálytalan volt. Fenntartotta, hogy a két pályázatának tartalmi azonosságából következően az elsőnek az elbírálása során más indokok játszottak közre, vagy érdemben nem vizsgálták azt. Ezért kérte az alperes kötelezését mindkét pályázata teljes anyagának, valamint az elbírálás során alkalmazott pontrendszerre vonatkozó iratoknak a csatolására. Fenntartotta, hogy pályázatának szabálytalan elbírálása teremtett lehetőséget arra, hogy a trafikjától 200 méteren belül más üzletet nyisson, elzárva őt attól, hogy tovább végezze a megélhetését biztosító, évtizedek óta folytatott tevékenységét. A fellebbezésének elbírálása során kérte értékelni a mellékelt személyes nyilatkozatában foglaltakat is.

[10] Az alperes által írásban előterjesztett fellebbezési ellenkérelem olyan időpontban érkezett meg a másodfokú bírósághoz, hogy az abban foglaltakat a döntése során értékelni nem tudta.

[11] A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben felülbírált az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 228. § (4) bekezdése].

[12] A fellebbezés az alábbiak miatt nem megalapozott:

[13] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetései és az érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla – az érdemi döntés indokaira is kiterjedően – egyetértett, ezért mindenekelőtt utal az rPp. 254. § (3) bekezdésére. Az ítélet indokait a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a következőkkel egészíti ki:

[14] A felperes a keresetében az Fdvtv. hatályba léptetését és az első koncessziós pályázatának szabálytalan elbírálását jelölte meg az alperes károkozó magatartásaként. Mind az Fdvtv. hatályba lépésére, mind a felperes első koncessziós pályázatának az elbírálására az új Ptk. hatályba lépése, 2014. március 15-e előtt került sor, ezért a 2013. évi CLXXVII. törvény (új Ptk.) 54. §-a értelmében a felperes kártérítés iránti igényének az elbírálása során a régi Ptk. szabályai voltak irányadók. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen hívta fel ítéletében a régi Ptk. 339. § (1) bekezdését.

[15] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a jogalkotás csak abban az esetben minősíthető jogellenesnek, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a megalkotott jogszabály Alaptörvénybe vagy nemzetközi szerződésbe ütközését, és megsemmisíti a jogszabályt, megszüntetve ezzel annak közjogi kötőerejét. A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés a-e) pontjai és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. (a továbbiakban: Abtv.) 24-31. §-ai az Alkotmánybíróságot jogosítják fel a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja és az Abtv. 32. § (1) bekezdése pedig a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvénybe ütköző jogszabályt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján, a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt az Abtv. 42. § (1) bekezdése alapján megsemmisíti.

[16] Az Alkotmánybíróság az Fdvtv. 2. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az 3194/2014. (VII. 15.) AB határozatával elutasította. Az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozatának hiánya azt jelenti, hogy a törvény közjogi kötőereje fennáll, ami az állam jogalkotási tevékenységével okozott érdeksérelmekért való magánjogi felelősségének a vizsgálatát kizárja. Ennek következtében az Fdvtv. rendelkezései sem voltak jogellenesnek tekinthetők, jogellenesség hiányában pedig nem áll fenn az alperes kártérítési felelősségének a megállapításához szükséges egyik, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltétel.

[17] Az Fdvtv. 8. § (1) bekezdése alapján az állam nevében eljáró személyeknek a pályázat nyertesével kellett a koncessziós szerződést megkötniük. A törvény 7. § (1) bekezdése a pályázatra az 1991. évi XVI. törvényben (Ktv.) előírt szabályokat az Fdvtv.-ben foglalt eltérésekkel rendelte alkalmazni. A pályázatok elbírálása a benyújtott pályázatoknak a pályázati kiírásban foglalt feltételekhez képest elvégzett értékelését jelentette a Ktv. szerint. Önmagában a felperes későbbi pályázatának eredményességéből ezért a pályázatok

elbírálásának szempontjaitól függetlenül nem volt a korábbi pályázatának feltétlen nyertességére nézve következtetés vonható.

[18] A felperes keresetével érvényesített kára bizonyosan nem az Fdvtv. hatályba lépésével okozati összefüggésben keletkezett, hiszen a felperes a nyertes pályázata alapján a koncessziós szerződés aláírásával a dohánytermékek kiskereskedelméhez szükséges jogosultságot megszerezte. Így az alperes jogalkotással okozott kárát való felelőssége azért sem állapítható meg, mert az Fdvtv. hatályba lépése és a felperes kárának bekövetkezése közötti nem áll fenn okozati összefüggés.

[19] A felperes kiskereskedelmi tevékenységének a gyakorlását az zárta ki, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a 181/2013. (VI. 7.) Korm. rendelet 1. melléklete 1.5. és 2.1. pontjában meghatározott feltételek megvalósulásának a hiányában a tevékenység engedélyezése iránti kérelmét a 2014. október 13-án kelt határozatával elutasította. Erre figyelemmel a felperes keresetben megjelölt kárainak a bekövetkezése azzal áll közvetlen okozati összefüggésben, hogy a NAV nem adta meg neki a működési engedélyt. A NAV – nyilvántartásba vett költségvetési szervként – jogi személy, és mint ilyen a alperestől elkülönülő polgári jogi alanyisággal és önálló vagyonnal rendelkező állami szerv, amely saját nevében maga felelős az általa okozott károkért. Emiatt a alperes közvetlenül nem kötelezhető azoknak a károknak a megtérítésére, amelyek a működési engedély megadásának az elmaradása miatt érték a felperest. A Fővárosi Ítéltábla itt mutat rá arra, hogy a működés jogszabályi feltételei a NAV határozat szerint csak a cím1 szám alatt tervezett dohánybolt esetében nem teljesültek, de a koncessziós szerződés alapján a felperes jogosultsága nem erre a meghatározott üzlethelyiségre, hanem területlére vonatkozott. A koncessziós szerződés alapján a felperesnek lehetősége volt arra, hogy területlében bárhol a jogszabályi előírásoknak megfelelő dohányáru üzletet alakítson ki, és abban dohányáru kiskereskedelmi tevékenységet folytasson.

[20] A felperesnek nem volt olyan tényállítása, hogy az első ízben benyújtott pályázata a fogyatékoságával összefüggő körülmény miatt nem vezetett eredményre. A fellebbezésének elbírálása során ezért az egyenlő bánásmód megsértésének a 2003. évi CXXV. törvényben szabályozott következményei, illetve a bizonyítás törvény 19. §-ában meghatározott speciális szabályai nem bírtak jelentőséggel. A felperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem jelölte meg, hogy az alperes konkrétan melyik, a koncessziós pályázatok elbírálására vonatkozó szabályt sértette meg a felperes első pályázatának az elbírálása során. Mivel nem volt megállapítható a koncessziós pályázat elbírálására vonatkozó szabály megsértése, nem lehetett megalapozott következtetést levonni arra, hogy a felperes az első koncessziós pályázatának a szabálytalan elbírálása miatt esett volna el a dohánytermékek kiskereskedelmi árusításának a további lehetőségétől.

[21] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[22] Az alperes képviselője a fellebbezési tárgyaláson nem jelent meg, az általa benyújtott írásbeli fellebbezési ellenkérelem pedig olyan időpontban érkezett meg, hogy az abban foglaltakat a Fővárosi Ítéltábla a döntése során már nem tudta figyelembe venni. Értékelhető képviseleti tevékenység hiányában ezért ítéletében nem rendelkezett az alperes javára másodfokú perköltség megfizetéséről.

[23] A felperes által fizetendő fellebbezési illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon esedékes a 2022. évi XLV. törvénnyel módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint. Azt az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára külön felhívás bevétele nélkül kell megfizetnie. Az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

Budapest, 2023. május 9.

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.

dr. Csóka István s.k.

dr. Istenes Attila

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró